

СИМО МАТАВУЉ (1852 – 1908)

„ПИЛИПЕНДА“

(из горње Далмације)

Симо Матавуљ је писац епохе реализма. О карактеристикама овог раздобља у књижевности, као и о најпознатијим српским реалистима и њиховим делима говорили смо на претходном часу.

Осим „Пилипенде“, Матавуљ је написао и приповетку „Поварета“, као и роман „Бакоња фра Брне“.

ЕНТЕРИЈЕР

ХРОНОЛОШКО ПРИПОВЕДАЊЕ

ПРИПОВЕДАЊЕ У 3. ЛИЦУ

СВЕЗНАЈУЋИ ПРИПОВЕДАЧ

МОТИВ ВЕТРА

ПОРТРЕТ ПИЛИПА БАКЉИНЕ: лице намрштено, са крупним жућкастим зубима под четкастим брковима...

ЕКСТЕРИЈЕР

ПОРТРЕТ ЈЕЛЕ ПИЛИПОВЕ: ситна жена, ружна...

МОТИВ ВЕТРА

МОТИВИ: СИРОМАШТВО, БЕДА, ОСКУДИЦА (СОЦИЈАЛНИ МОТИВИ)

ТЕМА: ОЧУВАЊЕ ВЕРЕ И НАЦИОНАЛНОГ ПОНОСА

СТИЛСКЕ ФИГУРЕ

ПЕРСОНИФИКАЦИЈА: „црква се склонила за најгушћом гомилом кућа...“

ЕПИТЕТ: „мала, старинска, православна...“

КОНТРАСТ: „велика господска зграда, очевидно богомоља...“

СОЦИЈАЛНИ И ПСИХОЛОШКИ МОТИВИ:

- глад
- сиромаштво
- тежак живот
- немоћ
- страх
- туга
- бес

МОТИВ ВЕТРА

АУГМЕНТАТИВ – увећаница ПИЛИП – ПИЛИПЕНДА

ПОРТРЕТ ПИЛИПА БАКЉИНЕ

МОТИВ ГЛАДИ И СИРОМАШТВА

ПИЛИП И ЈЕЛА – „два кипа који оличавају глад и немоћ“

ДИЈАЛОГ – сведен, али упечатљив

ГЛАВНИ ПРОБЛЕМ: Ако не оду у цркву на причешће, сви ће мислити да су се „уписали“ у унијатску веру, проверили, поклекли.

РЕТРОСПЕКТИВНО ПРИПОВЕДАЊЕ:

- 1843.године, Далмација под влашћу Хабзбурга
- велика глад услед слабог рода жита
- двојица синова одлазе да раде у најам (да буду слуге)
- улога цркве у унијаћењу, покатоличавању православаца
- немир у народу
- народ остаје сам без подршке виђенијих домаћина (Јован Кљако – „живолазан старчић“/ живахан)

ХРОНОЛОШКО ПРИПОВЕДАЊЕ

ПИЛИПЕНДА - КУРИЈЕЛ

„ниједном га не ошину“

„никад га није тукао“

„жао му га је“

„одани помагач у ратовању за опстанак“

МОРАЛНА (ЕТИЧКА) КАРАКТЕРИЗАЦИЈА

Пилип је ПИЛИПЕНДА и у моралном смислу, ВЕЛИКИ ЧОВЕК.

МОНОЛОГ СА БОГОМ

Врхунац приповетке је дијалог између Кљака и Пилипенде.

Ова два лика представљена су уз помоћ стилске фигуре

КОНТРАСТ.

Крај: „Онда Пилипенда, изван себе од гњева, свом снагом удари Куријела. Овај стаде, окрете главу и тужно погледа господара, а Пилипенда се постидје, па га обузе жалост, те сједе на перваз од цесте и заплака се.“

СЛИКА НЕМОЋИ.

